

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
NIILO JÄÄSKINEN
esitatud 12. detsembril 2012¹

Kohtuasjad C-201/11 P, C-204/11 P ja C-205/11 P

**Union of European Football Associations (UEFA)
Fédération internationale de football association (FIFA)
versus**

Euroopa Komisjon

Apellatsioonkaebus — Teleringhääling — Piirideta televisioon — Direktiivi 89/552/EMÜ artikkel 3a — Direktiiv 97/36/EÜ — Liikmesriigi võetud meetmed seoses ühiskonna jaoks väga tähtsate sündmustega, mis ei tohi olla televisiooni teel ülekandmise ainuõiguste ese — Komisjoni otsus, millega need meetmed kuulutatakse liidu õigusega kokkusobivaks — Komisjoni kontrollipädevus — UEFA Euroopa meistrivõistlused jalgpallis — FIFA maailmameistrivõistlused — Omandiõigus

1. Käesolevate apellatsioonkaebuste ese on kohtuvaidlused, mis eelkõige puudutavad selle kontrolli ulatust, mida komisjon teostab liikmesriigi ühiskonna jaoks väga tähtsateks peetavate sündmuste loendi (edaspidi „loend”) üle, mille iga liikmesriik võib koostada direktiivi 89/552/EMÜ² artikli 3a lõike 1 alusel.

2. Teatava sündmuse liikmesriigi loendisse kandmise eesmärk on tagada laiale üldsusele võimalus jälgida selliseid sündmusi otseülekandena või hilisema edastusena tasuta televisioonis. Kolme kuu jooksul alates sellest, kui liikmesriik talle loendist teatab, kontrollib komisjon selle vastavust liidu õigusele ja edastab selle vastastikuse tunnustamise tagamiseks teistele liikmesriikidele.

3. Kohtuasjas C-201/11 P palub Union of European Football Associations (Euroopa Jalgpalliliit, „edaspidi UEFA”) tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 17. veebruari 2011. aasta otsus kohtuasjas T-55/08: UEFA vs. komisjon³, millega Üldkohus jättis jõusse komisjoni otsuse 2007/730/EÜ⁴ kiita heaks UEFA Euroopa jalgpallimeistrivõistluste finaaltorniiri (edaspidi „EURO”) tervikuna kandmine Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi loendisse.

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — Nõukogu 3. oktoobri 1989. aasta direktiiv 89/552/EMÜ teleringhäälingutegevust käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 298, lk 23; ELT eriväljaanne 06/01, lk 224); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 1997. aasta direktiiviga 97/36/EÜ (EÜT L 202, lk 60; ELT eriväljaanne 06/02, lk 321) muudetud redaktsioonis (edaspidi „muudetud direktiiv 89/552”).

3 — EKL 2011, lk II-271.

4 — Komisjoni 16. oktoobri 2007. aasta otsus, milles käsitletakse Ühendkuningriigi poolt direktiivi 89/552 artikli 3a lõike 1 kohaselt võetud meetmete kooskõla ühenduse õigusega (ELT L 295, lk 12).

4. Kohtuasjas C-204/11 P palub Fédération internationale de football association (Rahvusvaheline Jalgpalliliit, edaspidi „FIFA”) tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 17. veebruari 2011. aasta otsus kohtuasjas T-385/07: FIFA vs. komisjon⁵, millega Üldkohus jättis jõusse komisjoni otsuse 2007/479/EÜ⁶ kiita heaks kõigi FIFA maailmameistrivõistluste (edaspidi „jalgpalli maailmameistrivõistlused”) raames peetavate mängude kandmine Belgia Kuningriigi loendisse.

5. Kohtuasjas C-205/11 P palub FIFA tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 17. veebruari 2011. aasta otsus kohtuasjas T-68/08⁷, millega Üldkohus jättis jõusse komisjoni otsuse 2007/730 kiita heaks jalgpalli maailmameistrivõistluste tervikuna kandmine Ühendkuningriigi loendisse.

6. Kuigi apellantideks olevad liidud heidavad Üldkohtule ette mitut õigusnormi rikkumist, hõlmavad Euroopa Kohtus esitatud väited peaaesjalikult kahte õiguslikku küsimust, mis väärivad põhjalikumat analüüsi. Esiteks tuleb käsitleda muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a tõlgendamisega seotud temaatikat. Teiseks nõuavad käesolevad apellatsioonkaebused spordiürituste korraldajate õigusliku seisundi analüüsimist liidu põhiõiguste seisukohalt.

7. Viimaseks tuleb rõhutada, et liikmesriikide loendid muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a tähenduses kujutavad endast suuri kultuuri- ja spordisündmusi puudutavaid akte, mis hõlmavad jalgpallist oluliselt laiemat valdkonda. Sõltuvalt liikmesriikide valikust on nendes loendites näiteks Belgia puhul Kuninganna Elisabethi muusikakonkursi finaali ja Belgia jalgrattameistrivõistlused, Ühendkuningriigis aga kriketi maailmameistrivõistlused ja Wimbledonis tenniseturniiri finaalmängud. Nende otsuste põhjendusi, mis komisjon esitab liikmesriikide loendeid tervikuna kontrollides, tuleb analüüsida kogumis, et mitte kõnealuseid akte kunstlikult tükeldada⁸.

I. Õiguslik raamistik

8. Direktiivi 97/36⁹ põhjendus 18 on sõnastatud järgmiselt:

„[...] on oluline, et liikmesriikidel oleks võimalik võtta meetmeid, et kaitsta teabe saamise õigust ja tagada avalikkusele laialdane juurdepääs ühiskonnas väga tähtsate riiklike või mitteriiklike sündmuste teleülekannetele nagu olümpiamängud, maailma- ja Euroopa meistrivõistlused jalgpallis; selleks on liikmesriikidel õigus võtta ühenduse õigusega kooskõlas olevaid meetmeid, mille eesmärk on reguleerida nende jurisdiktsiooni all olevate ringhäälinguorganisatsioonide ainuõiguste kasutamist selliste sündmuste edastamiseks”.

9. Vastavalt muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a lõigetele 1 ja 2:

„1. Iga liikmesriik võib kooskõlas ühenduse õigusega võtta meetmeid tagamaks, et tema jurisdiktsiooni alla kuuluvad ringhäälinguorganisatsioonid ei edasta sündmusi, mida kõnealune liikmesriik käsitleb ühiskonnale väga tähtsatena, ainuõiguslikult ega viisil, millega võetakse oluliselt osalt kõnealuse liikmesriigi elanikkonnast võimalus jälgida sellised sündmusi otseülekannde või hilisema edastusena tasuta televisioonis. Kui liikmesriik võtab sellised meetmed, koostab ta selliste riiklike või mitteriiklike

5 — EKL 2011, lk II-205.

6 — Komisjoni 25. juuni 2007. aasta otsus, milles käsitletakse Belgia poolt direktiivi 89/552 artikli 3a lõike 1 kohaselt võetud meetmete kooskõla ühenduse õigusega (ELT 180, lk 24).

7 — EKL 2011, lk II-349.

8 — Juhin sellega seoses tähelepanu asjaolule, et Belgia loendis on rohkem kui 20 sündmust ja Ühendkuningriigi loendis on 19 sündmust. Mõõndes, et nende loendite koostamine on vabatahtlik, märgin ma, et eeldusel, et igas siseriiklikus loendis on umbes kakskümmend sündmust, peaks komisjon kõikide liikmesriikide loendite sisu ja põhjenduse põhjalikult uurimiseks rakendama märkimisväärseid haldusvahendeid.

9 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 1997. aasta direktiiv 97/36/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 89/552/EMÜ teleringhäälingutegevust käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 202, lk 60; ELT eriväljaanne 06/02, lk 321; edaspidi „direktiiv 97/36”).

sündmuste loetelu, mida ta käsitab ühiskonnale väga tähtsana. Liikmesriik teeb seda selgel ja läbipaistval viisil ning aegsasti. Sealjuures määrab asjaomane liikmesriik samuti kindlaks, kas need sündmused peaksid olema kättesaadavad täieliku või osalise otseülekandena või siis täieliku või osalise hilisema edastusena, kui viimane on objektiivsetel põhjustel avalikkuse huvides vajalik või asjakohane.

2. Liikmesriigid teatavad löike 1 kohaselt võetud või võetavatest meetmetest viivitamata komisjonile. Kolme kuu jooksul alates teatamisest kontrollib komisjon selliste meetmete vastavust ühenduse õigusele ja edastab need teistele liikmesriikidele. Komisjon palub artikli 23a kohaselt asutatud komiteel esitada arvamused. Komisjon avaldab võetud meetmed viivitamata Euroopa Ühenduste Teatajas ja vähemalt kord aastas liikmesriikide võetud meetmete koondloendi. [...]”

II. Menetlused Üldkohtus, vaidlustatud kohtuotsused ja menetlus Euroopa Kohtus

10. Üldkohus lükkas eespool viidatud kohtuotsusega T-55/08: UEFA vs. komisjon tagasi kõik väited, mis UEFA otsuse 2007/730 vastu esitas. Eespool viidatud kohtuotsustega T-385/07 ja T-68/08: FIFA vs. komisjon lükkas Üldkohus tagasi kõik väited, mis FIFA oli esitanud otsuste 2007/479 ja 2007/730 vastu.

11. Kohtuasjas C-201/11 P palub UEFA Euroopa Kohtu kantseleisse 27. aprillil 2011 saabunud apellatsioonkaebuses tühistada eespool viidatud kohtuotsus UEFA vs. komisjon, osaliselt tühistada otsus 2007/730 ning mõista kohtukulud välja komisjonilt. Kohtuasjades C-204/11 P ja C-205/11 P esitatud apellatsioonkaebustes, mis saabusid Euroopa Kohtu kantseleisse 28. aprillil 2012, palub FIFA hagide vastuvõetavust puudutavas osas jätta muutmata eespool viidatud kohtuotsused T-385/07 ja T-68/08: FIFA vs. komisjon, tühistada need kohtuotsused osas, mis puudutab vastavalt jalgpalli maailmameistrivõistluste „tavamängude” kandmist Belgia Kuningriigi loendisse ja jalgpalli maailmameistrivõistluste „tavamängude” kandmist Ühendkuningriigi loendisse, teha lõplik kohtuotsus vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklile 61 ning mõista komisjonilt välja FIFA-l esimeses kohtuastmes ning käesolevas apellatsioonimenetluses tekkinud kohtukulud.

12. UEFA, FIFA, komisjon, Ühendkuningriigi valitsus ja Belgia valitsus esitasid kirjalikud seisukohad ning osalesid 13. septembril 2012 toimunud kohtuistungil.

III. Kõigile kolmele apellatsioonkaebusele laienevad märkused

13. Euroopa Kohtule lahendada antud asjades tõstatud põhiline õigusküsimus puudutab komisjonile muudetud direktiivi 89/552 artikliga 3a antud kontrollipädevuse mõistet, mis tuleneb liidu õiguse otsustusprotsessi mitmetasandilise kaalutluspädevuse mudelist. Teine kõikide apellatsioonkaebuste kohta kehtiv üldine küsimus käsitleb väidetavat omandiõiguse rikkumist. Ma panen ette selgitada kõigepealt neid küsimusi, et seejärel saaks analüüsida kolme apellatsioonkaebuse ülejäänud väiteid.

A. Muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a alusel komisjoni poolt teostatava kontrolli laad ning nimetatud sätte ulatuse tõlgendamine

14. Sissejuhatuseks tuletan meelde, et direktiiv on saavutatava tulemuse seisukohalt siduv igale liikmesriigile, kellele see on adresseeritud, kuid jätab vormi ja meetodite valiku selle riigi ametiasutustele. Muudetud direktiivi 89/552 eesmärgi osas tuleb meelde tuletada, et selle esmane eesmärk on tagada telesaadete vaba edastamine¹⁰. Neid asjaolusid arvestades ei vii muudetud direktiiv 89/552 läbi selle reguleerimisvaldkonna normide täielikku ühtlustamist, vaid sellega nähakse ette minimaalsed nõuded liidus toodetud saadetele, mida edastatakse ja mis võetakse vastu liidus¹¹.

15. Lisaks tuleb rõhutada, et muudetud direktiiv 89/552 lähtub põhimõttest, et audiovisuaalsete saadete päritoluliikmesriik teostab nende üle kontrolli¹². Selles raamistikus kujutavad muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a sätted endast erimehhanismi, mis annab liikmesriikidele volituse koostada liikmesriigi loend ning hõlmab piiriülese edastamise korral liikmesriigi kohustust kontrollida, et tema jurisdiktsiooni alla kuuluvad ringhäälinguorganisatsioonid võimaldaksid teise liikmesriigi avalikkusele juurdepääsu niisuguste sündmuste ülekannetele, mida selles teises liikmesriigis käsitatakse ühiskonna jaoks väga tähtsatena.

16. Vastavalt direktiivi 97/36 põhjendusele 18 on liikmesriikidel selleks, et tagada teabe saamise õiguse kaitse ja avalikkusele laialdane juurdepääs ühiskonna jaoks väga tähtsate sündmuste teleülekannetele, õigus reguleerida nende jurisdiktsiooni all olevate ringhäälinguorganisatsioonide ainuõiguste kasutamist selliste sündmuste edastamisel.

17. Praegusel juhul ilmneb muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a lõikest 1 selgelt, et üksnes liikmesriigil on pädevus koostada oma loend, et tagada nende sündmuste ülekandmine tasuta televisioonis, tingimusel, et see loend on komisjonile edastatud. Nimetatud sätte reguleerib seega komisjoni ja liikmesriikide rolle liikmesriikide loendite vastuvõtmise menetluses ehk nendevahelise pädevusejaotuse küsimust.

18. Nii on liikmesriikidel vastavalt muudetud direktiivile 89/552 teatav tegutsemisruum, et valida meetmed, mida nad peavad oma konkreetsetes kultuuri- ja sotsiaalses keskkonnas sobivaimaiks selle direktiiviga ettenähtud tulemuse saavutamiseks. Täpsemalt jätab muudetud direktiivi 89/552 artikkel 3a liikmesriigi ametiasutustele hindamisruumi liikmesriigi loendi koostamisel, eeldusel et seda pädevust teostatakse kooskõlas muudetud direktiivi 89/552 eespool nimetatud eesmärgiga ning pidades kinni selles direktiivis määratletud menetlusnõuetest. Nimetatud direktiiv loetleb oma põhjenduses 21¹³ teatavad kriteeriumid, mida tuleb arvesse võtta sündmuse ühiskonna jaoks väga tähtsana kvalifitseerimisel, eesmärgiga kanda see liikmesriigi loendisse. Sellele vaatamata on tegemist väärtuskriteeriumidega, mis kajastavad asjaomase liikmesriigi elanikkonna traditsioonide ja vajaduste eripära.

19. Minu arvates järeldub sellest, et kontroll, mida komisjon võib teostada liikmesriigi kaalutusõiguse kasutamise üle liikmesriigi loendi koostamisel, piirdub ilmse hindamisvea olemasolu uurimisega. Seetõttu peab komisjon eelkõige kontrollima liikmesriikide loendite koostamise menetlust lähtuvalt läbipaistvuse ja selguse kriteeriumidest. Peale selle peab komisjon jälgima, et liikmesriikide loendid ei

10 — Nagu Euroopa Kohus on tõdenud 9. veebruari 1995. aasta otsuses kohtuasjas C-412/93: Leclerc-Siplec (EKL 1995, lk I-179, punkt 28) ja 9. juuli 1997. aasta otsuses liidetud kohtuasjades C-34/95-C-36/95: De Agostini ja TV-Shop (EKL 1997, lk I-3843, punkt 3), on EÜ asutamislepingu artikli 57 lõike 2 (muudetuna EÜ artikli 47 lõige 2) ja EÜ asutamislepingu artikli 66 (muudetuna EÜ artikkel 55) alusel vastu võetud direktiivi 89/552 esmane eesmärk tagada telesaadete vaba edastamine.

11 — Vt 5. märtsi 2009. aasta otsus kohtuasjas C-222/07: UTECA (EKL 2009, lk I-1407, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika) ja 22. septembri 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-244/10 ja C-245/10: Mesopotamia Broadcast, EKL 2011, lk I-8777, punkt 34).

12 — Eespool viidatud kohtuotsus Mesopotamia Broadcast, punkt 35.

13 — „ühiskonnale väga tähtsad sündmused peaksid käesoleva direktiivi kohaldamisel vastama teatavatele tingimustele, s.o olema ainulaadsed sündmused, mis huvitavad Euroopa Liidu või teatava liikmesriigi või teatava liikmesriigi tähtsa osa üldsust ja mille on ette valmistanud ürituse korraldaja, kellel on seaduslik õigus müüa selle sündmusega seotud õigusi”.

kujutaks endast suuremat põhivabaduste riivet kui liidu seadusandja on muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a vastuvõtmisel lubanud. Samuti peab komisjon kontrollima liikmesriikide loendeid niisuguste üldpõhimõtete seisukohast nagu kodakondsuse alusel diskrimineerimise keeld. Sellegipoolest on minu arvates ilmne, et komisjoni teostatav kontroll peab olema objektiivne ning piiratud ulatusega.

20. Märgin sellega seoses, et samasugune mitmetasandilisest otsustusprotsessist tulenev mudel on kohaldatav ka teistes liidu õiguse valdkondades, nagu seda on riigiabi valdkond ja tulenevalt ELTL artiklist 108 iseäranis üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine. Kontroll, mida komisjonil on õigus teostada üldist majandushuvi pakuva teenuse osutamist käsitlevate siseriiklike otsuste üle, piirdub nimelt ilmse hindamisvea kontrollimisega.¹⁴ Analoogia alusel võib viidata ka keskkonnaõigusele ning liikmesriigi ja komisjoni vahelisele pädevuse jaotamisele kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi valdkonnas.¹⁵

21. Praegusel juhul ilmneb ka direktiivi 97/36 ettevalmistavatest materjalidest liidu seadusandja tahe anda komisjonile üksnes pädevus kontrollida liikmesriikide loendite kooskõla, mitte aga pädevust neid loendeid asendada või ühtlustada, millega kaasneks pädevus koostada need loendid liikmesriikide ettepanekute põhjal ise.

22. Nii pidas Euroopa parlament lepituskomitee etapis kõige tähtsamaks kodeerimata juurdepääsu väga tähtsatele sündmustele¹⁶. Kompromisslahendus lähtub kodanike huvide kaitse põhimõttest, mille kohaselt liikmesriigid võivad koostada oma loendid, mida teised liikmesriigid pärast loendite komisjonile edastamist vastastikku tunnustavad ning kuhu kantud sündmuste kodeerimata ja tasuta ning – „kui see on vajalik ja kohane üldist huvi teenivatel eesmärkidel” – hilisema edastusena ülekandmist nad kohustuvad kaitsma¹⁷. Komisjoni läbiviidav uurimine kujutab endast ühte etappi, mis eelneb muudetud direktiivi 89/552 artikli 3 lõikes 3 ettenähtud vastastikuse tunnustamise menetlusele.

23. Lisaks märgin, et kui direktiiviga 2007/65/EÜ¹⁸ kohandati olemas olnud norme kaubandusliku ja tehnoloogilise arenguga Euroopa audiovisuaalmeedia teenuste valdkonnas, säilitati liikmesriikide loendite koostamise mehhanism muutmatul kujul¹⁹.

24. Veel tuleb märkida, et muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a lõige 2 näeb ette võimaluse vajaduse korral kindlaks teha, kas teatav sündmus kuulub selle direktiivi kohaldamisalasse; see toimub direktiivi 97/36 artiklis 23a ette nähtud n.ö komiteemenetluse teel. Selle sätte alusel asutatud kontaktkomitee võimaldab korraldada korrapäraselt nõupidamisi ja arutelusid kõikide teleringhäälinguturu osaliste osavõtul.

25. Sellest tuleneb, et oma otsustusprotsessi käigus ei tohi komisjon mingil juhul piirduda liikmesriikide loendite automaatse kontrollimisega. Vastupidi, oma kaalutusõiguse piires peab ta järgima eelkõige hea halduse põhimõtet, millega käib kaasas pädeva institutsiooni kohustus uurida hoolikalt ja erapooletult kõiki juhtumiga seotud olulisi asjaolusid.²⁰ Samas ei välista niisugune kontroll tema otsustes kasutatud sõnastuse identset kordamist, kuna kriteeriumid, mille seisukohalt komisjon kontrollib, ega liikmesriigid ei ole teinud ilmseid hindamisvigu, ei muutu.

14 — Üldkohtu 12. veebruari 2008. aasta otsus kohtuasjas T-289/03: BUPA jt vs. komisjon (EKL 2008, lk II-81, punkt 220).

15 — 29. märtsi 2012. aasta otsus kohtuasjas C-505/09 P: komisjon vs. Eesti (punkt 49 jj).

16 — Dokument 1995/0074(COD -10/06/1997). Kolmandal lugemisel vastuvõetud tekst.

17 — 3. juuni 1997. aasta aruanne lepituskomitee heaks kiidetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi ühise teksti kohta, millega muudetakse direktiivi 89/552/EMÜ teleringhäälingutegevust käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (C4-0203/97 -95/0074(COD)).

18 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2007. aasta direktiiv 2007/65/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 89/552 (ELT L 332, lk 27).

19 — Vt direktiivi 2007/65 artikkel 3j.

20 — Vt eelkõige 21. novembri 1991. aasta otsus kohtuasjas C-269/90: Technische Universität München (EKL 1991, lk I-5469, punkt 14).

26. Peale selle tuleb meelde tuletada, milline on kohtuliku kontrolli ulatus komisjoni niisuguste otsuste üle, nagu on vaidluse all põhikohtuasjas.

27. Nimelt, võttes arvesse, et komisjoni pädevus liikmesriikide loendite kontrollimisel on piiratud, ei saa ka kontroll, mida Üldkohus teostab komisjoni sellekohaste hinnangute üle, neist samadest piiridest väljuda. Seetõttu peab see kontroll tingimata jääma piiratuks ning mitte minema kaugemale selle kontrollimisest, kas komisjon tuvastas liikmesriigi tehtud hindamisvea või selle puudumise põhjendatult. Lisaks peab Üldkohtu kontroll hõlmama nii komisjonipoolset menetluse ja põhjendamise eeskirjade järgimist kui ka tuvastatud faktide sisulist paikapidavust, ning ilmse hindamisvea, õigusnormi rikkumise või võimu kuritarvitamise puudumist.²¹

28. Lõpuks pean seoses Euroopa Kohtule esitatud apellatsioonkaebustes tõstatatud küsimustega, mis puudutavad võimalikku põhivabaduste piiramist siseturul, vajalikuks meelde tuletada mõningaid üldisi kaalutlusi seoses muudetud direktiivi 89/552 ulatusega.

29. Kõigepealt, kuigi muudetud direktiivi 89/552 eesmärk on luua õiguslik raamistik teleringhäälingutegevusele siseturul, näib, et selle direktiivi artikli 3a sätete vastuvõtmise teel soovis liidu seadusandja ühitada eesmärgi tagada teenuste osutamise vabadus teleringhäälingu valdkonnas eesmärgiga säilitada teabe saamise õigus liikmesriikide kultuurilise mitmekesisuse kontekstis.

30. Nii ilmneb muudetud direktiivi 89/552 ülesehitusest, et liikmesriigid võivad oma õigusnormidega piirata ainuõiguste kasutamist ühiskonna jaoks väga tähtsate sündmuste ülekandmisel, kui need piirangud on seotud niisuguste sündmuste laiale üldsusele kättesaadavaks tegemisest tulenevate kaalutlustega. Teatavate sündmuste kandmine liikmesriigi loendisse muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a alusel võib nimelt tagajärjena kaasa tuua teleringhäälinguorganisatsioonide pakutavate teenuste osutamise vabaduse piiramise.

31. Niisiis on selge, et teenuste osutamise vabaduse piirangut käsitati liikmesriikidele loendi koostamiseks antud pädevusega paratamatult kaasneva tagajärjena. Seetõttu tuleb tõdeda, et liidu seadusandja nägi ette, et see piirang on möödapääsmatu selleks, et tagada laiale üldsusele juurdepääs ühiskonna jaoks muudetud direktiivi 89/552 tähenduses väga tähtsatele sündmustele. Nii mõistatuna tuleb seda piirangut pidada põhjendatuks ja seetõttu ka proportsionaalseks, tingimusel et liikmesriigid järgivad loendi koostamiseks ettenähtud tingimusi – seda asjaolu peab kontrollima komisjon.

32. Kuna seadusandja on ise andnud hinnangu selle piirangu kui teabe saamise õiguse tagamiseks sobiva vahendi proportsionaalsusele, siis piirdub komisjoni ülesanne kontrollimisega, kas liikmesriigid on oma loendite koostamisel jäänud neile muudetud direktiivi 89/552 artikliga 3a antud pädevuse piiridesse, ehk lisaks nende menetluste kontrollimisele, mille kohaselt liikmesriigid loendeid koostavad, selle kontrollimisega, kas määratletud sündmused kujutavad endast ühiskonna jaoks väga tähtsaid sündmusi.

B. Omandiõigus

33. Käesolevate apellatsioonkaebuste teine märkimisväärne tahk puudutab omandiõiguse problemaatikat spordivõistluste korraldamise valdkonnas. Nimelt on spordisektori ja meedia vaheliste suhete teema omandanud olulise tähtsuse, kuna teleülekandeõigustest on saanud professionaalse spordi peamine sissetulekuallikas Euroopas. Käesolevates kohtuasjades on nii UEFA kui ka FIFA oma menetlusdokumentides ja kohtuistungil tõstatanud omandiõiguse rikkumise sellest seisukohast. Spordiürituste korraldaja staatuse eripära arvestades tuleb kõigepealt analüüsida, mis laadi on õigus, mida nad väidavad olemas olevat ja rikutavat, ning seejärel saab käsitleda sellest tulenevaid õiguslikke tagajärgi.

21 — Vt analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsus BUPA jt vs. komisjon.

34. Käesoleval juhul on selge, Euroopa ja rahvusvahelise jalgpalli juhtinstantsidena on UEFA ja FIFA selles spordivaldkonnas sümboli tähendusega organisatsioonid. Mõlematel on mitu intellektuaalomandi õigust, mis on neile sissetulekuallikaks, mida nad kasutavad suurte spordiürituste rahastamiseks ja pikas perspektiivis spordiarengu soodustamiseks.²²

35. Üldkohtus viitasid UEFA ja FIFA siiski tulule, mis neil jääb teenimata teleülekannetelt, millele neil on ainuõigused, põhjusel et sellest tehingust huvitatud isikute ring on muutunud väga ahtaks.²³ Euroopa Kohtus väidavad nad, et nende omandiõiguse niisugune piiramine ei ole õigustatud, ning seega on Üldkohtu otsuses rikutud õigusnormi.

36. Kuigi väidetavat rikkumist tuleb analüüsida kahe asjaomase liikmesriigi siseriikliku õiguse seisukohalt, märgin kõigepealt, et ülalnimetatud organisatsioonid ei ole õigustatud saama mingit omandiõiguse mõiste alla kuuluvat kaitset kui sellist. Nagu kinnitasid Ühendkuningriigi ja Belgia valitsuste esindajad, ei saa UEFA ja FIFA olenemata asjaolust, et omandiõiguse mõiste hõlmab nii asjadega seotud õigusi kui ka intellektuaalomandi õigusi, neile õigustele tugineda kolmandate isikute vastu.²⁴ UEFA ja FIFA poolt Üldkohtus esitatud argumentidega ei saa selle nurga alt tõlgendatuina nõustuda ning seetõttu on Üldkohtu põhjenduse vastu sellest seisukohast esitatud väited ainetud. Olukord oleks kohaldatavate siseriiklike õigusnormide alusel erinev, kui spordiürituste edastamise ainuõigused oleks nende ürituste korraldajatele tagatud. Teatavates liikmesriikides ja teatavates kolmandates riikides see nimelt nii on²⁵.

37. Järgmiseks, kuna nii UEFA kui ka FIFA viitasid esitatud menetluskirjeldustes põhiõigustest tulenevale kaitsele, tuleb meelde tuletada, et Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 17 lõikes 1 on kirjas, et „[i]gaühel on õigus vallata, kasutada, käsutada ja pärandada oma seaduslikul teel saadud omandit. [...] Intellektuaalomandit kaitstakse“. Seda artiklit käsitlevas selgituses on märgitud, et see vastab Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni esimese lisaprotokollile (edaspidi „protokoll nr 1“) artiklile 1. Vastavalt harta artikli 52 lõikes 3 ette nähtule tuleneb sellest, et harta artikliga 17 tagatud omandiõiguse kaitse on sama tähendus ja sama ulatus kui kaitse, mille neile annab Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon.²⁶

38. Tuletan meelde, et protokoll nr 1 artikliga 1 taotletav vastab eesmärgile kaitsta üksikisiku vara riigi eest.²⁷ Vastavalt Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale peab isik, kes väidab, et tema omandiõigust on rikutud, tõendama selle õiguse olemasolu.²⁸ Lisaks ei ole omandiõiguse mõistel Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni raames ühest õiguslikku tähendust. Seetõttu tuleb see mõiste määratleda lähtuvalt Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast, kus on kasutatud selle mõiste laia tõlgendust. Niisiis, „omandiõiguse mõiste võib hõlmata nii „olemasolevat vara“ kui ka varalisi väärtusi, sealhulgas teatavatel selgelt määratletud juhtudel ka nõudeid“²⁹. Traditsioonilise lähenemise kohaselt hõlmab omandiõigus protokoll nr 1 artikli 1 tähenduses seega asjadega seotud õigusi, isikutega seotud õigusi ning intellektuaalomandi õigusi.

22 — See intellektuaalomand koosneb peamiselt registreeritud kaubamärkidest (EURO 2012, FIFA WORLD CUP, BRAZIL 2014), disainilahendustest ning niisuguste teoste autoriõigustest, nagu seda on eelkõige nende võistluste ametlik plakat või logo.

23 — Vt eespool viidatud kohtuotsuse UEFA vs. komisjon punkt 174 ja eespool viidatud kohtuotsuse FIFA vs. komisjon(T-385/07) punktid 132 ja 136.

24 — Kohtuistungil kinnitas Ühendkuningriigi esindaja, et ürituste korraldaja on juurdepääsulepingu kohaselt õigustatud isik ning selles lepingus on kirjas, kes võib üritusele pääseda ning kuidas seda üritust võib kujutada, filmida jne. Seevastu puudub ürituste korraldajal Ühendkuningriigi õiguse kohaselt omandiõigus, mis annaks talle kolmandate isikute suhtes kehtiva ainuõiguse kasutada seda üritust ärieesmärgil. Vt Gardiner, S., *Sports law*, lk 400 jj.

25 — Näiteks võib osundada Prantsuse spordiseadustiku (code du sport) artiklit L333-1, mille kohaselt spordilülitudel ning spordisündmuste korraldajatel on nende korraldatavate spordiürituste või –võistluste kasutamise suhtes omandiõigus. Selle õiguse ulatus ja sisu ei ole siiski selgelt määratletud. Vt Wise, A. ja Meyer, B., *International Sports Law and Business*, Kluwer 1997, lk 1811-1830.

26 — Vt kohtujurist Y. Bot' ettepanek kohtuasjas C-283/11: Sky Österreich, mille menetlus on pooleli (ettepaneku punkt 28), kuigi see kohtuasi puudutab erinevat teemat, mis on seotud intellektuaalomandi õiguste piiramisega.

27 — Vt Euroopa Inimõiguste Kohtu otsus kohtuasjas Broniowski vs. Poola, hagi nr 31443/96, punktid 143 ja 144.

28 — Vt Euroopa Inimõiguste Kohtu otsus kohtuasjas Pištšorová vs. Tšehhi Vabariik, hagi nr 73578/01, punkt 38.

29 — Vt Euroopa Inimõiguste Kohtu otsus kohtuasjas Draon vs. Prantsusmaa, hagi nr 1513/03, punkt 65.

39. Sellele vaatamata tuleb meelde tuletada, et nagu otsustas Euroopa Kohus kohtuasjades FAPL ja Murphy, ei saa spordivõistlusi, sealhulgas jalgpallimänge pidada intellektuaalseks loominguks ja neid kohtumisi ei saa kaitsta autoriõigusega. Lisaks on selge, et liidu õigus ei kaitse neid sündmusi intellektuaalomandi valdkonnas ka ühelgi muul alusel³⁰.

40. Seega harta kontekstis vastab apellantide olukord seisundile, mille UEFA ja FIFA on faktiliselt ja õiguslikult loonud esiteks eelkõige sportlaste, pealtvaatajate, spordiklubide ja ringhäälinguorganisatsioonidega sõlmitud lepingute abil ja teiseks staadionidele juurdepääsu kontrollimise kaudu, mis on saavutatud staadioniomanikega sõlmitud lepingute abil, ning vastava varustuse kontrollimise kaudu.

41. Sellega seoses leian, et kuna mõiste „vara” tõlgendus protokoll nr 1 artikli 1 tähenduses ei sõltu siseriiklikus õiguses ette nähtud formaalsetest tunnustest ning on laiem,³¹ võib UEFA ja FIFA õigusliku seisundi samastada omandiõigusega protokoll nr 1 tähenduses.³² Mulle näib, et muudetud direktiivi 89/552 artikkel 3a ja direktiivi 97/36 põhjendus 21³³ eeldavad sellise seisundi olemasolu. Niisiis kujutavad nende õiguste kasutamisele riigi seatud piirangud endast avalikku võimu sekkumist nende omandisse³⁴.

42. Järelikult, kuigi – mööndes ilma kõhklusteta, et õigus, mille rikkumisele UEFA ja FIFA Üldkohtus tuginesid, on olemas –, Üldkohus ei teinud nõuetekohaselt kindlaks selle õiguse laadi, lükkas Üldkohus siiski põhjendatult tagasi nende väited, tuginedes kohtupraktikale, mis käsitleb nii omandiõiguse kasutamisele kui ka liidu õigusnormidega ettenähtud õigusele tegeleda vabalt majandustegevusega seada võidavaid piiranguid.³⁵

43. Arvestades huvide kaalumist muudetud direktiivis 89/552 näib mulle nimelt, et liidu seadusandja on õigustatult piiranud või kitsendanud omandiõigust, millele viitavad UEFA ja FIFA, tehes seda kas teiste isikute põhiõiguste – näiteks õiguse saada teavet – nimel või üldistes huvides. Lisaks märgin, et õigus, mille olemasolu praegusel juhul tunnustatakse, jääb kaugele seadusandliku sekkumise eest kaitstud omandiõiguse põhimõistest. Euroopa Kohtu praktikast ilmneb, et isegi kui intellektuaalomandi õigusi tunnustatakse, ei ole nende õiguste omajatele tagatud võimalus nõuda võimalikku suurimat tasu.³⁶ Lisaks, kuna õigus, mida UEFA ja FIFA väidavad olemas olevat, ei ole määratletud ei siseriiklikus ega liidu õiguses, sõltub selle kohaldamisala olemuslikult selle piire määratlevatest sätetest nagu muudetud direktiivi 89/552 artikkel 3a.

44. Seetõttu ei kujuta muudetud direktiivi 89/552 raames liidu seadusandja antud hinnang, et spordiürituse korraldaja ainuõigusi võib piirata, minu arvates endast vara segamatu kasutamise takistust või vara kasutamise ebaseaduslikku kontrollimist protokoll nr 1 tähenduses³⁷.

45. Käesolevate apellatsioonkaebuste raames esitatud väiteid tuleb seega analüüsida nendest kaalutlustest lähtuvalt.

30 — 4. oktoobri 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-403/08 ja C-429/08: Football Association Premier League jt (EKL 2011, lk I-9083, punktid 98 ja 99).

31 — Vt Euroopa Inimõiguste Kohtu otsus kohtuasjas Iatridis, hagi nr 31107/96, punkt 54.

32 — Tegemist on juhtumiga, mis on sarnane sellega, mida on hakatud nimetama õiguseks *goodwill*ile ja mida tunnustatakse „varana” protokoll nr 1 tähenduses. Vt Euroopa Inimõiguste Kohtu otsus kohtuasjas van Marle jt, hagi nr 8543/79, punktid 39–41.

33 — Vt eespool viidatud kohtuotsus Football Association Premier League jt, punkt 103.

34 — Vt analoogia alusel Euroopa Inimõiguste Kohtu otsus kohtuasjas Beyeler, hagi nr 33202/96, punkt 98 jj.

35 — Vt eespool viidatud kohtuotsuse UEFA vs. komisjon punktid 179 ja 180, eespool viidatud kohtuotsuse FIFA vs. komisjon (T-385/07) punktid 139 ja 140 ning eespool viidatud kohtuotsuse FIFA vs. komisjon (T-68/08) punktid 142–144.

36 — Eespool viidatud kohtuotsus Football Association Premier League jt (punkt 108).

37 — Kuna niisugusel juhul jääb õigus iseenesest spordiorganisatsioonidele, kes võivad alati anda või mitte anda litsentse, omandi „ära võtmise” problemaatika ei tõusetu.

IV. Apellatsioonkaebus kohtuasjas C-201/11 P

A. Esimene väide kohtuasjas C-201/11 P

46. Esimese väite esimese osaga heidab UEFA Üldkohtule ette õigusnormi rikkumist muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a lõigetes 1 ja 2 toodud tingimuste kohaldamisel. UEFA peab eelkõige silmas eespool viidatud kohtuotsuse UEFA vs. komisjon punkti 94 ning kinnitab, et Üldkohus leidis vääralt, et selguse ja läbipaistvuse tingimuse eesmärk ega tulemus ei ole sundida liikmesriigi ametiasutust esitama põhjusi, mille tõttu ta ei järginud talle nõuandemenetluse käigus esitatud arvamusi või märkusi.

47. Sissejuhatuseks tuleb märkida, et eespool viidatud kohtuotsuse UEFA vs. komisjon kõnealune punkt 94 on osa arutluskäigust, mida Üldkohus arendas eelnenud punktides, ning milles ta iseloomustas liikmesriigi loendi koostamiseks siseriiklikul tasandil läbiviidavaid menetlusi. Nii tuletas Üldkohus selle kohtuotsuse punktides 90 ja 91 õigesti meelde, et niisugused menetlused peavad põhinema asjaomastele isikutele eelnevalt teada olevatel objektiivsetel kriteeriumidel, et vältida omavoli liikmesriikide kaalutlusõiguse teostamisel.³⁸ Lisaks tuletas ta meelde, et selguse ja läbipaistvuse nõue tähendab kohustust määratleda pädev asutus ja tingimused, millel huvitatud isikud saavad oma märkusi esitada.

48. Arvestades tõlgendust, mille käesoleva ettepaneku punktides 14–25 esitasin komisjoni pädevuse ulatust käsitleva muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a kohta, tuleb Üldkohtu arutluskäiguga nõustuda.

49. Lisaks tuleb tõdeda, et esitamata täpset ja üksikasjalikku argumentatsiooni veast, mis Üldkohtu arutluskäigus väidetavalt esineb, ning piirdudes eespool viidatud kohtuotsuse UEFA vs. komisjon ühe punkti osundamisega, kordab UEFA sisuliselt etteheiteid, mis ta esimeses kohtuastmes Üldkohtu otsuse 2007/730 vastu sisuliselt juba esitas, märkides, et Ühendkuningriigi kultuuri, meedia ja spordi riigisekretär lükkas oma menetluses tagasi paljude nõuanderühmade kokkulangevad arvamused. Veel märgib UEFA, et tema arvates oleks Üldkohus pidanud otsuse tegemisel arvestama Ühendkuningriigi loendiga.

50. Apellatsioonkaebuses tuleb täpselt näidata selle kohtuotsuse kritiseeritavad osad, mille tühistamist taotletakse, samuti seda nõuet konkreetselt toetavad õiguslikud argumendid. Sellele tingimusele ei vasta apellatsioonkaebuse väide, mis piirdub üksnes Üldkohtule esitatud argumentidega ega sisalda argumentatsiooni, mis konkreetselt viitaks vaidlustatud kohtuotsuses väidetavalt sisalduvatele vigadele. Tegelikult on selline apellatsioonkaebus nõue, millega pelgalt taotletakse Üldkohtule esitatud hagi uuesti läbivaatamist, see aga ei kuulu Euroopa Kohtu pädevusse³⁹. Järelikult tuleb esimese väite esimene osa tunnistada vastuvõetamatuks.

51. Kahte erinevat etteheidet sisaldava esimese väite teises osas leiab UEFA, et Üldkohus nõustus vääralt EURO kvalifitseerimisega ühiskonna jaoks väga tähtsaks sündmuseks.

52. Esiteks otsustas Üldkohus väidetavalt, et ainult seetõttu, et EURO-t on direktiivi 97/36 põhjenduses 18 mainitud, ei pea komisjon liikmesriikidelt nõudma, et nad eraldi põhjendaksid oma otsust kanda see võistlus tervikuna oma loendisse. Teiseks asendas Üldkohus komisjoni analüüsi enda omaga seoses kahe küsimusega, mis puudutavad EURO tervikuna kvalifitseerimist väga tähtsaks sündmuseks ning millest esimene puudutab EURO kvalifitseerimist üheksainsaks sündmuseks ja teine niisuguste tegurite kasutamist, mida komisjon ei olnud arvesse võtnud.

38 — 13. detsembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-250/06: United Pan-Europe Communications Belgium jt (EKL 2007, lk I-11135, punkt 46).

39 — 9. juuni 2011. aasta otsus kohtuasjas C-401/09 P: Evropaïki Dynamiki vs. Euroopa Keskpank (EKL 2011, lk I-4911, punktid 55 ja 61).

53. Kõigepealt tuleb seoses direktiivi 97/36 põhjenduse 18 tõlgendamist käsitleva etteheitega märkida, et UEFA argumentatsioon lähtub eespool viidatud kohtuotsuse UEFA *vs.* komisjon väärast tõlgendusest.

54. Märgin, et Üldkohus viitab korduvalt direktiivi 97/36 põhjendusele 18, tuletades meelde tõlgendust, mille ta sellele põhjendusele eespool viidatud kohtuotsuse UEFA *vs.* komisjon punktides 44–53 andis. Nagu Üldkohus õigesti märkis, ei saa EURO näitena mainimine ühiskonna jaoks väga tähtsate sündmuste hulgas automaatselt kaasa tuua niisuguse kande liikmesriigi loendisse tegemise kokkusobivust liidu õigusega. Veelgi vähem tähendab EURO mainimine põhjenduses 18 seda, et EURO võib *igal juhul* tervikuna kanda liikmesriigi loendisse, olenemata huvist, mida need võistlused asjaomases liikmesriigis äratavad. Teisalt leiab Üldkohus, et põhjendus 18 tähendab, et kui liikmesriik kannab EURO mängud enda loendisse, siis ei pea ta komisjonile esitatavas teates ära tooma eraldi põhjusi, „mis õigustavad selle sündmuse käsitamist *ühiskonna jaoks väga tähtsa sündmusena*”.

55. Niisiis tegi Üldkohus nõuetekohaselt vahet ühest küljest vajadusel järgida igal EURO loendisse kandmise juhul direktiivis 97/36 ette nähtud tingimusi, nii nagu need on toodud eelkõige selle direktiivi põhjenduses 21, ja teisest küljest EURO õiguslikku käsitamist *ühiskonna jaoks väga tähtsa sündmusena* seadusandja enda poolt. Eespool viidatud kohtuotsuse UEFA *vs.* komisjon punktis 120, mida UEFA käesolevas väites kritiseerib, järeldas Üldkohus sellest õigesti, et kui liikmesriik ka ei esita eraldi põhjendust, mis õigustaks EURO mängude käsitamist *ühiskonna jaoks väga tähtsate sündmustena*, ei saa komisjon käsitada nende kandmist liikmesriigi loendisse liidu õigusega vastuolus olevana. Seetõttu tuleb esimese väite teine osa põhjendamatu tõttu tagasi lükata.

56. Teiseks kritiseerib UEFA seoses põhjenduste väidetava asendamisega seda, et Üldkohus kinnitas eespool viidatud kohtuotsuse UEFA *vs.* komisjon punktis 103, et EURO puhul on tegemist üheainsa sündmusega, väites et Üldkohus tugines selles osas täiesti uutele faktilistele asjaoludele, mida ei ole toodud otsuses 2007/730 ning mida ta kirjeldas nimetatud kohtuotsuse punktides 126–135.

57. Õigupoolest asus Üldkohus esimeses kohtuastmes esitatud esimesele väitele vastates eespool viidatud kohtuotsuse UEFA *vs.* komisjon punktis 103 seisukohale, et EURO puhul on tegemist võistlustega, mida on mõistlikum käsitleda pigem üheainsa sündmusena ning mitte erinevateks ning erinevat huvi pakkuvateks mängudeks jagunevate sündmuste kogumina. Seejärel, kõnealuse kohtuotsuse punktides 126–135 vastates esimeses kohtuastmes tõstatatud kolmandale väitele ning selleks, et lükata tagasi argument, et komisjon rikkus õigusnormi, kui ta ei vaidlustanud EURO terviklikkust, tugines Üldkohus UEFA tellitud uuringute tulemustele.

58. Tuletan sellega seoses meelde, et ELTL artiklist 256 ja Euroopa Kohtu põhikirja artikli 58 esimesest lõigust tuleneb, et ainult Üldkohus on pädev ühelt poolt fakte tuvastama, välja arvatud juhul, kui tema tuvastatu sisuline ebaõigsus tuleneb temale esitatud toimiku materjalidest, ja teiselt poolt neid fakte hindama. Kui Üldkohus on fakte tuvastanud või hinnanud, on Euroopa Kohus vastavalt ELTL artiklile 256 pädev kontrollima nende faktide õiguslikku kvalifikatsiooni ja Üldkohtu poolt neist tuletatud õiguslikke tagajärgi.⁴⁰

59. Euroopa Kohus on ka täpsustanud, et Üldkohtu poolt faktiliste asjaolude hindamine ei ole Euroopa Kohtu kontrollile alluv õiguslik küsimus, välja arvatud juhul, kui Üldkohtule esitatud tõendeid on moonutatud.⁴¹

40 — Vt 19. juuli 2012. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-628/10 P ja C-14/11 P: Alliance One International ja Standard Commercial Tobacco *vs.* komisjon, punkt 84 ja seal viidatud kohtupraktika).

41 — Eespool viidatud kohtuotsus Alliance One International ja Standard Commercial Tobacco *vs.* komisjon, punkt 85 ja seal viidatud kohtupraktika).

60. Praegusel juhul tuleb aga sedastada, et argumentatsiooniga, mis käsitleb esiteks EURO terviklikkuse puudumist ja teiseks selle huvi analüüsi, mida teatavat liiki mängud Ühendkuningriigis äratavad, palub UEFA Euroopa Kohtul kontrollida Üldkohtu poolt faktilistele asjaoludele antud hinnangut.

61. Märgin sellega seoses, et nagu Üldkohus oma otsuse punktis 103 õigesti märkis, ei võta muudetud direktiiv 89/552 seisukohta küsimuses, kas EURO on üksainus sündmus. Eri liiki sündmustest koosneva spordisündmuse laadi uurimise puhul on aga tegemist faktiküsimusega. Kuna UEFA ei ole tõendanud, et Üldkohus oleks uuritud faktilisi asjaolusid moonutanud, siis tuleb asuda seisukohale, et esimese väite teine osa on ilmselgelt vastuvõetamatu.

62. Neil asjaoludel ei saa nõustuda UEFA apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud esimese väitega ning see tuleb tervikuna tagasi lükata.

B. Teine väide kohtuasjas C-201/11 P

63. Kaheks osaks jaguneva teise väitega heidab UEFA Üldkohtule ette õigusnormi rikkumist konkurentsivõtte kohaldamisel.

64. Selle väite esimeses osas leiab UEFA, et Üldkohus rikkus ETL artikli 106 lõiget 1. Kõigepealt tegi Üldkohus vea, libisedes vaikimisi üle eelküsimisest, kas see säte on käesolevas asjas kohaldatav. Seejärel leidis Üldkohus väärtalt, et Ühendkuningriigi võetud meetmed ei võrdu eriõiguste andmisega tasuta kanaleid käitavatele ringhäälinguorganisatsioonidele. Üldkohus andis liiga suure kaalu asjaolule, et teoreetiliselt keelavad Ühendkuningriigi õigusnormid taasedastamiseks ainuõiguste andmise mistahes teleringhäälinguorganisatsioonile, kes käitab tasuta või tasulist kanalit. Viimaseks ilmneb Üldkohtu analüüsist väära tõlgenduse andmine ETL artikli 106 lõikes 1 sisalduvale mõistele „eriõigused”, mis sisaldab kahte elementi: nimelt peab see õigus olema antud liikmeriigi aktiga ning selle õiguse saanud ettevõtja peab võrreldes konkurentidega olema eelisseisundis.

65. Sellega seoses tuleb esiteks tõdeda, et ETL artikliga 106 seonduvaid küsimusi analüüsis Üldkohus esimeses kohtuastmes tõstatatud neljanda väite raames vastuseks etteheitele, mis puudutas BBC-le ja ITV-le väidetavalt antud eriõigusi. Olles eespool viidatud kohtuotsuse UEFA vs. komisjon punktides 166–168 õigesti meelde tuletanud ainu- ja eriõiguste valdkonda käsitlevat kohtupraktikat⁴², analüüsis Üldkohus, kas vaidlusalused Ühendkuningriigi õigusnormid võivad kaasa tuua ETL artikli 106 kohaldatavuse. Täpsemalt leidis Üldkohus selle kohtuotsuse punktis 170, et „[e]lnevast tuleneb, et „Ühendkuningriigi õigusnormid keelavad kõigi ringhäälinguorganisatsioonide jaoks ainuõigused mitte ainult taasedastamise etapis, vaid ka ringhäälingulepingute sõlmimise etapis, nii et ükski selle liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluv ringhäälinguorganisatsioon ei saa õiguspäraselt sõlmida mõne loendisse kantud sündmuse ainuõiguste alusel ülekandmise lepingut”. Seejärel jõudis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 171 järeldusele, et „asjaolu, et lõpuks [...] kannavad EURO-t Ühendkuningriigis üle üksnes teatavad [...] ringhäälinguorganisatsioonid nagu näiteks BBC ja ITV, kuna nende konkurentide huvitab ainult ainuõiguste alusel ülekandmine [...], [ei võrdu] neile ringhäälinguorganisatsioonidele eri- või ainuõiguste andmisega”.

66. Seetõttu tuleb UEFA etteheited tulemuseta tagasi lükata osas, mis puudutab ETL artikli 106 kohaldatavust käsitleva analüüsi puudumist.

67. Teiseks tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohtu pädevus lahendada Üldkohtu otsuste peale esitatud apellatsioonkaebusi on piiratud õigusküsimustega. Euroopa Kohtu põhikirja artikli 58 esimene lõik täpsustab apellatsioonimenetluse raames esitada võidavate väidete ammendavas loetelus, et apellatsioonkaebuse aluseks võib olla liidu õiguse rikkumine Üldkohtu poolt⁴³.

42 — Vt vaidlustatud kohtuotsuse punktides 166–168 viidatud kohtupraktika.

43 — Euroopa Kohtu 5. juuli 2011. aasta otsus kohtuasjas C-263/09 P: Edwin vs. Siseturu Ühtlustamise Amet (EKL 2011, lk I-5853).

68. Praegusel juhul kuulub õigusnorm, mille rikkumisele UEFA viitab, kahtlemata liidu õiguse hulka. Samas on etteheidetava rikkumise aluseks Üldkohtu poolt siseriikliku õigusnormi tõlgendamisel väidetavalt tehtud viga.

69. Seoses Üldkohtu poolt siseriikliku õiguse kohta tuvastatu kontrollimisega apellatsioonimenetluses on Euroopa Kohus juba leidnud, et ta on pädev kontrollima esiteks asjaomaste siseriiklike sätete sõnastuse võimalikku moonutamist, teiseks seda, kas Üldkohus on teinud järeldusi, mis on ilmselgelt nende sätete sisuga vastuolus, ja lõpuks seda, kas Üldkohus on kõigi asjaolude hindamisel käsitleva siseriikliku õiguse sisu väljaselgitamiseks omistanud mõnele neist sellise tähenduse, mis ei sobi kokku muude asjaoludega, niivõrd kui see tuleneb ilmselgelt toimikus esitatud dokumentidest⁴⁴. Kuna praegusel juhul ei saa ühegagi nendest väidetest nõustuda, tuleb see etteheide põhjendamata tõttu tagasi lükata.

70. Kolmandaks, seoses ELTL artiklis 106 toodud mõiste „eriõigused” väära tõlgendamisega piisab kui tõdeda, et argumente oletatavate eelisõiguste andmisest BBC-le ja ITV-le ei tõstatatud Üldkohtus ning nendega soovitakse muuta Üldkohtus menetletud vaidluse eset. Kuna UEFA taotluse puhul on niisiis tegemist uue väitega, tuleb seda käesolevas apellatsioonimenetluses pidada vastuvõetamatuks⁴⁵.

71. Lisaks märgin, et selleks, et kontrollida siseriikliku õigusakti õiguspära liidu õiguse seisukohalt, oleks UEFA pidanud esitama hagi siseriiklikku kohtusse, kes oleks saanud esitada eelotsuse küsimuse Euroopa Kohtule.

72. Teise väite teises osas heidab UEFA Üldkohtule ette muude ELT lepingu sätete rikkumist. Tema arutluskäik lähtub eeldusest, et ELTL artikli 106 lõige 1 on käesolevas asjas kohaldatav. Nii väidab ta, et Üldkohus rikkus teist korda õigusnormi ka seeläbi, et jättis käsitlemata küsimuse, kas Ühendkuningriigi meetmed panevad BBC ja ITV olukorda, kuhu need ettevõtjad ise oma tegevusega ei oleks jõudnud konkurentsioigust rikkumata, või olukorda, mis võimaldas neil lihtsamalt konkurentsioigust rikkuda.

73. Arvestades käesoleva väite esimesele osale antud vastust, millega ma teen ettepaneku asuda seisukohale, et Üldkohus ei ole rikkunud ELTL artiklit 106, oleks käesoleva väite teise osa analüüsimine ebavajalik.

74. Neil asjaoludel teen Euroopa Kohtule ettepaneku lükata teine väide tagasi kui osaliselt tulemusetu, osaliselt vastuvõetamatu ja osaliselt põhjendamatu.

C. Kolmas väide kohtuasjas C-201/11 P

75. Kolmanda väitega heidab UEFA Üldkohtule ette õigusnormi rikkumist teenuste osutamise vabadust ja proportsionaalsuse põhimõtet käsitlevate aluslepingu sätete rikkumist. UEFA leiab esiteks, et Üldkohus moonutas tema väidet, mis ei piirdunud sugugi argumendiga, et teatavad EURO mängud ei kujuta endast eraldi võetuna väga tähtsaid sündmusi.

76. Teine puudus, mis Üldkohtu analüüsis UEFA väitel esineb, seisneb selles, et Üldkohus eeldas, et pelgalt asjaolu tõttu, et EURO-t võib käsitada üheainsa sündmusena – UEFA sellega ei nõustu – ning et see kujutab tervikuna endast ühiskonna jaoks väga tähtsat sündmust, ei ole eesmärki tagada laiale üldsusele võimalust selle sündmuse teleülekannet jälgida võimalik mõistlikult saavutada vähem kitsendava piirangu abil, näiteks loendi abil, mis hõlmab üksnes mõnda valitud EURO mängu.

44 — Vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus *Edwin vs. Siseturu Ühtlustamise Amet*.

45 — Vt 19. juuli 2012. aasta otsus kohtuasjas C-264/11 P: *Kaimer jt vs. komisjon* (punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika).

77. Igal juhul, ja isegi kui oletada, et EURO-t võib käsitada üheainsa, Ühendkuningriigi ühiskonna jaoks väga tähtsa sündmusena, oleks komisjon pidanud põhjalikult uurima talle teatatud meetmete kokkusobivust teenuste vaba liikumist ja konkurentsi käsitlevate aluslepingu sätetega.

78. Kõigepealt teen ma muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a tõlgendamist käsitlevates käesoleva ettepaneku punktides 14–25 esitatud põhjustel Euroopa Kohtule ettepaneku asuda seisukohale, et Üldkohus leidis õigesti, et komisjon täitis otsuse 2007/730 vastuvõtmisel oma kontrollkohustust nõuetekohaselt. Lisaks kohaldas Üldkohus nõuetekohaselt kohtupraktikat, mis käsitleb teenuste osutamise vabadusele seatavate piirangute õigustamist ja proportsionaalsuse põhimõtet, andes sõltumatu hinnangu faktilistele ja õiguslikele asjaoludele, tegemata sealjuures viga, mida tema otsuse vastu esitatud väidetes talle alusetult ette heidetakse.

79. Veel tuleb seoses UEFA esimese etteheitega tõdeda, et oma väite moonutamist ette heites võtab UEFA kokku oma esimeses kohtuastmes esitatud väited ja väljendab oma arvamust selle kohta, millisele lahendusele oleks Üldkohus seoses Ühendkuningriigi meetmete diskrimineerivuse ja ebaproportsionaalsusega pidanud jõudma. Peab küll paika, et UEFA arvustab eespool viidatud kohtuotsuse UEFA *vs.* komisjon punkti 150, mis esitab väga üldiselt UEFA argumendid. Samas, kuivõrd ta ei selgita täpselt, milline Üldkohtu arutluskäik kujutab endast tema väite moonutamist, on see paljasõnaline kinnitus sellele õigusliku hinnangu andmiseks liiga üldine ja ebatäpne⁴⁶. Seetõttu tuleb need argumendid põhjusel, et need ei ole piisavalt üksikasjalikud, vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

80. Seoses UEFA sama väite teise etteheitega märkin, et UEFA argumentatsioon lähtub eespool viidatud kohtuotsuse UEFA *vs.* komisjon väärist tõlgendamisest. Nimetatud kohtuotsuse punktis 152, milles sisaldus esimeses kohtuastmes esitatud viienda väite tagasilükkamisele viinud järeldus, asus Üldkohus nimelt seisukohale, et EURO-t võib õiguspäraselt käsitada üheainsa sündmusena, mis on Ühendkuningriigi ühiskonna jaoks väga tähtis. Nimetatud kohtuotsuse teksti pinnalt ei ole aga võimalik välja lugeda UEFA väidetut, et Üldkohus tegi väära otsuse selle kohta, kuidas saavutada muudetud direktiivi 89/552 eesmärk, milleks on tagada võimalikult laiale üldsusele võimalus jälgida niisuguste sündmuste teleülekandeid. Lisaks tuleb komisjonil tulenevalt muudetud direktiivi 89/552 artiklist 3a lasuva kontrollkohustuse ulatusega seoses asuda käesoleva ettepaneku punktides 14–25 väljendatud põhjustel seisukohale, et UEFA sellekohased etteheiteid tuleb pidada alusetuteks.

81. Käesoleva väite raames esitatud kolmandas etteheites leiab UEFA, et komisjon oleks pidanud süvendatult uurima talle teatatud meetmete kooskõla teenuste vaba liikumist ja konkurentsi reguleerivate aluslepingu sätetega. Arvestades eespool toodud tõlgendust, mille soovitan Euroopa Kohtul muudetud direktiivi 89/552 artiklile 3a anda, tuleb UEFA väited alusetutena tagasi lükata.

82. Järelikult tuleb kolmas väide osaliselt vastuvõetamatuse ning osaliselt põhjendamatusse tõttu tervikuna tagasi lükata.

D. Neljas väide kohtuasjas C-201/11 P

83. Neljanda väitega leiab UEFA, et Üldkohus rikkus õigusnormi, leides esiteks, et pelgalt asjaolust, et EURO-t võib käsitada üheainsa väga tähtsa sündmusena, piisab selleks, et UEFA-l iga üksiku mängu suhtes oleva omandiõiguse rikkumine oleks tingimata proportsionaalne. UEFA arvates on aga selline järeldus vääri. Proportsionaalselt reageerimiseks oleks Ühendkuningriik pidanud oma loendi piirama kõige olulisemate EURO mängudega. Teiseks leiab ta, et Üldkohus tegi ka olulisema vea, jättes hindamata UEFA omandiõigusele seatud piirangute ulatuse, see aga takistas tal nõuetekohaselt analüüsida küsimust, kas vaidlusaluse meetmega tekitatud piirangud on võrreldes taotletavate

46 — Vt selle kohta 8. juuli 1999. aasta otsus kohtuasjas C-51/92 P: Hercules Chemicals *vs.* komisjon (EKL 1999, lk I-4235, punkt 113).

eesmärkidega ebaproportsionaalsed. Nende piirangute ulatus on aga oluline, sest Ühendkuningriigi meetmete praktiline tulemus on, et ainus viis, kuidas UEFA saaks teleülekandeõiguste eest vähimatki rahalist tasu, oleks niisuguse oksjoni korraldamine, kus osaleks ainult üks potentsiaalne ostja, BBC/ITV ühispakkujana, mis vähendaks tunduvalt nende õiguste eest saadavat rahalist tasu.

84. Arvestades käesoleva kohtuotsuse punktides 28–32 seoses proportsionaalsuse põhimõttega ja punktides 33–44 seoses omandiõigusega arendatud mõttekäiku, teen ettepaneku lükata UEFA neljas väide põhjendamatusse tõttu tagasi.

E. Viies väide kohtuasjas C-201/11 P

85. UEFA viies väide puudutab põhjenduse puudumist. UEFA väidab nimelt, et otsuse 2007/730 põhjendus, mida Üldkohus pidas piisavaks, on väga piiratud, võrreldes sellega, mida komisjonilt sarnaste otsuste puhul nõutakse. Seetõttu on Üldkohus rikkunud õigusnormi, nõudmata komisjonilt sellise põhjendamisstandardi järgimist, mis on vajalik, arvestades kõiki nelja apellatsioonkaebuses esitatud sisulist väidet. Sellega seoses täpsustab UEFA, millised on komisjoni esitatud põhjustes sisalduvad vead.

86. UEFA väitel tuleb komisjoni otsus tühistada eelkõige seetõttu, et see ei sisalda piisavat põhjendust EURO kvalifitseerimise kohta ühiskonna jaoks väga tähtsaks sündmuseks. Järgmiseks, seoses otsuse 2007/730 põhjendustega, mis puudutavad konkurentsi, leiab UEFA, et Üldkohus ei saanud oma otsuse punktis 71 otsustada, et otsuse 2007/730 põhjendusena piisab kinnitamisest – ilma sellekohaseid põhjendusi ära esitamata –, et Ühendkuningriigi meetmed „võimaldavad tegelikku ja potentsiaalset konkurentsi kõnealuste sündmuste ülekandeõiguste saamiseks”.

87. Seoses teenuste osutamise vabadust käsitleva põhjendusega leiab UEFA viitega eespool viidatud kohtuotsuse UEFA vs. komisjon punktile 70, et Üldkohus jättis proportsionaalsuse kontrollimise ülesande UEFA hooleks, vabastades sellest komisjoni. Lisaks ei oleks Üldkohus selleks, et kindlaks teha, kas komisjoni esitatud põhjendus on piisav, tohtinud lähtuda väidetavast eelisolukorrast, milles UEFA on tänu sellele, et ta on nende õiguste omaja.

88. Kõigepealt tuleb märkida, et etteheited, mis UEFA käesoleva väite raames esitab, puudutavad enamjaolt otsuses 2007/730 sisalduvaid võimalikke põhjendamise puudusi, ning need langevad kokku teatavate eespool viidatud kohtuotsuse UEFA vs. komisjon vastu suunatud etteheidetega. Nii on UEFA poolt viienda väite selle osa raames otsuse 2007/730 puuduste kohta esitatud argumentide puhul tegemist Üldkohtus esitatud väite uuesti läbivaatamise taotlusega, mille lahendamine ei kuulu Euroopa Kohtu pädevusse. Need argumendid tuleb seega lugeda ilmselgelt vastuvõetamatuteks.⁴⁷

89. Lisaks ei ole argumendid, mis UEFA esitab eespool viidatud kohtuotsuse UEFA vs. komisjon vastu, ilmselgelt sellised, mis seaksid kahtluse alla Üldkohtu analüüsi, mis on kooskõlas põhjendamiskohustust käsitleva Euroopa Kohtu praktikaga.

90. Nimelt peavad ELTL artikli 296 teise lõiguga nõutavad põhjendused selle kohtupraktika kohaselt vastama asjaomase akti olemusele ning neist peab selgelt ja üheselt selguma akti andnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel mõista võetud meetme põhjuseid ja pädeval kohtul teostada kontrolli.⁴⁸

47 — 12. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-131/03 P: Reynolds Tobacco jt vs. komisjon (EKL 2006, lk I-7795, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika).

48 — 20. jaanuari 2011. aasta otsus kohtuasjas C-90/09 P: General Química jt vs. komisjon, EKL 2011, lk I-1, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika.

91. Arvestades käesoleva ettepaneku punktides 14–27 esitatud argumente selle kontrolli piiratuse kohta, mida komisjon teostab liikmesriikide loendeid kehtestavate otsuste üle, ei saa Üldkohus selles küsimuses komisjoni asemele asuda. Seetõttu peab ka tema kontroll jääma piiratuks.

92. Nii esitas Üldkohus eespool viidatud kohtuotsuse UEFA *vs.* komisjon punktides 71–73, mis sisaldavad konkurentsi puudutavaid põhjendusi, selgelt põhjused, mille tõttu otsuse 2007/730 põhjendus, mis vastupidi UEFA väidetele sisaldab muide viidet kooskõlale konkurentsiõigusega, on piisav ja võimaldas ühelt poolt UEFA-l mõista komisjoni arutluskäiku ja teiselt poolt Üldkohtul seda kontrollida.⁴⁹

93. Seoses eespool viidatud kohtuotsuse UEFA *vs.* komisjon põhjendusega teenuste osutamise vabaduse kohta tuleb sedastada, et selle punktis 70 on Üldkohus tegelikult asunud seisukohale, et otsuse 2007/730 põhjendust arvestades oli UEFA-l „võimalus hinnata, kas esineb asjaolusid, mis [...] tõendavad, et selle võistluse kõigi mängude kandmine [...] loendisse on ebaproportsionaalne”. Sellega seoses piisab, kui tõdeda, et seda lõiku tuleb tõlgendada koos sama kohtuotsuse punktiga 62, milles Üldkohus viitas õigesti Euroopa Kohtu praktikale, mis käsitleb põhjendamiskohustuse ulatust ning mille eesmärk on võimaldada huvitatud isikutel teada saada võetud akti põhjendused. Seetõttu on väide, et Üldkohus pani UEFA-le kohustuse kontrollida proportsionaalsust, ebaõige ja tuleb tagasi lükata.

94. Lõpuks märgin seoses vaidlustatud kohtuotsuse põhjenduse ebapiisavusega omandiõiguse rikkumise osas, et vastates esimeses kohtuastmes esitatud kuuendale väitele, Üldkohus mitte ainult ei möönnud – minu arvates liiga hõlpsasti –, et otsus 2007/730 mõjutab UEFA asjaomast õigust, vaid ka analüüsis niisuguse piirangu kooskõla liidu õiguse põhimõtetega. Arvestades vastust, mille soovitan anda UEFA apellatsioonkaebuse neljandale väitele, on selle etteheite analüüsimine mittevajalik.

95. Arvestades kõiki eespool toodud kaalutlusi ei saa viienda väitega nõustuda.

V. Apellatsioonkaebused kohtuasjades C-204/11 P ja C-205/11 P

96. FIFA põhjendab kohtuasjas C-204/11 P esitatud apellatsioonkaebust kolme väitega. Kohtuasjas C-205/11 P esitatud apellatsioonkaebust põhjendab ta nelja väitega. Täheldan, et argumentid, mis FIFA nendes kahes apellatsioonkaebuses esitab, langevad kokku ning nendes väljendatud etteheited on suuremalt jaolt väga sarnased. Seetõttu üritan ma hoolimata raskustest, mida Üldkohtu kahe erineva otsuse vastu esitatud etteheidete koos analüüsimine kaasa toob, analüüsida kohtuasjades C-204/11 P ja C-205/11 P esitatud väiteid üheaegselt.

A. Esimene väide kohtuasjas C-204/11 P ja esimene väide kohtuasjas C-205/11 P

97. FIFA leiab ühelt poolt seoses eespool viidatud kohtuotsusega T-385/07: FIFA *vs.* komisjon, mis puudutab Belgia Kuningriigi meetmeid käsitlevat otsust 2007/479, ja teiselt poolt seoses eespool viidatud kohtuotsusega T-68/08: FIFA *vs.* komisjon, mis puudutab Ühendkuningriigi meetmeid käsitlevat otsust 2007/730, et nimetatud kohtuotsuste põhjendus on vastuoluline, ebajärjekindel ja ebapiisav osas, mis puudutab küsimust, kas maailmameistrivõistlusi tuleb käsitada üheainsa sündmusena, mis on ühiskonna jaoks väga tähtis. Ta leiab, et erinevate tõdemuste läbi esitas Üldkohus kõigepealt ebajärjekindla arutluskäigu selle kohta, milline on tema arvates maailmameistrivõistluste tegelik olemus. Lisaks näib Üldkohus asuvat ebajärjekindlatele ja vastuolulistele seisukohtadele, kinnitades ühelt poolt, et maailmameistrivõistlused kui sündmus on ühtne, ning märkides teiselt poolt, et teatavad konkreetset asjaolud võivad tõendada, et see nii ei ole.

49 — Märgin ühtlasi, et UEFA viitab ebaõigesti selle kohtuotsuse punktile 71, kuna Üldkohus osundab selles punktis üksnes otsuse 2007/730 põhjendust 20, õigustamata vaidlusaluste meetme kooskõla konkurentsiõigusega.

98. Veel väidab FIFA, et otsustades, et loendist teatanud liikmesriik ei ole kohustatud esitama konkreetseid põhjusi, miks tuleb maailmameistrivõistlused tervikuna loendisse kanda, takistab Üldkohus komisjonil kontrollida süvitsi ja analüüsida põhjalikult talle teatatud meetmete kooskõla liidu õigusega, nagu nõuab Üldkohtu kohtuotsus *Infront WM vs. komisjon*⁵⁰.

99. Lisaks leiab ta, et Üldkohtu põhjendus kahes eespool viidatud kohtuotsuses T-385/07 ja T-68/08: *FIFA vs. komisjon* võrdub tõendamiskoormise õigusvastase ümberpööramisega. Viimaseks, kuna Üldkohus tugines põhjustele, mis ei ole kirjas otsustes 2007/479 ja 2007/730, siis ta ületas kohtuliku kontrolli piire.

100. Sissejuhatuses tuleb märkida, et nende väidetega ajab FIFA segi ühelt poolt küsimuse, mis puudutab selle kontrolli ulatust, mida komisjon muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a alusel teostab liikmesriikide loendite üle, ja sellega seonduva kohtuliku kontrolli ulatust, ja teiselt poolt küsimuse, mis puudutab seda, kas jalgpalli maailmameistrivõistlused kui liikmesriigi ühiskonna jaoks väga tähtis sündmus on üks tervik.

101. Seoses esimese aspektiga märgin, et põhjustel, mis puudutavad selle kontrolli ulatust, mida komisjon teostab muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a alusel liikmesriikide loendite üle, ning mis on esitatud käesoleva ettepaneku punktides 14–25, tuleb asuda seisukohale, et FIFA etteheited on alusetud.

102. Seoses teise aspektiga tuleb tõdeda, et argumentidega, mis käsitlevad jalgpalli maailmameistrivõistluste terviklikkuse puudumist ja huvi, mida nende võistluste mängud äratavad, palub FIFA Euroopa Kohtul kontrollida faktilistele asjaoludele Üldkohtu antud hinnangut. Asjaolude hindamine aga ei kujuta endast – seni kuni pole tegemist Üldkohtule esitatud tõendite moonutamisega – Euroopa Kohtu kontrollile alluvat õigusküsimust kui sellist.⁵¹ Need argumentid tuleb seega tunnistada vastuvõetamatuteks.

103. Igal juhul tuleb ainetuks pidada etteheidet, mis väidab, et põhjendused on vastuolulised ning mida on näitlikustatud paljude eespool viidatud kohtuotsustest T-385/07 ja T-68/08: *FIFA vs. komisjon* pärinevate ning kontekstist välja võetud tsitaatidega, kuivõrd nimetatud kohtuotsused esitavad õiguslikult piisavalt põhjused, mis viisid Üldkohtu seisukohale, et komisjon on muudetud direktiivi 89/552 artiklist 3a tuleneva põhjendamiskohustuse nõuetekohaselt täitnud.

104. Eelnevat arvestades tuleb esimene väide kohtuasjas C-204/11 P ja esimene väide kohtuasjas C-205/11 P tagasi lükata kui osaliselt põhjendamatu ja osaliselt vastuvõetamatu.

B. Teine väide kohtuasjas C-204/11 P ja kolmas väide kohtuasjas C-205/11 P

105. Teise väitega kohtuasjas C-204/11 P ja kolmanda väitega kohtuasjas C-205/11 P heidab FIFA Üldkohtule ette, et viimane leidis vääralt, et komisjon esitas Üldkohtu menetluses piisavad tõendid ja kohased põhjendused, õigustamaks tõdemust, et maailmameistrivõistlusi tervikuna tuleb pidada ühiskonna jaoks väga tähtsaks sündmuseks. Ta leiab sellega seoses, et Üldkohus ei analüüsinud esiteks FIFA argumente, mis olid seotud nende andmete liigi ja kuupäevaga, mida komisjon oleks pidanud otsuseid 2007/479 ja 2007/730 tehes arvesse võtma. Teiseks tugines Üldkohus põhjustele, mida nendes otsustes ei ole toodud. Kolmandaks märgib FIFA, et Üldkohus rikkus õigusnormi, omistamata mingit tähtsust praktikale, mida viljelevad teised liikmesriigid, kes ei ole maailmameistrivõistluste „tavamänge” oma loendisse kandnud.

50 — Üldkohtu 15. detsembri 2005. aasta otsus kohtuasjas T-33/01: *Infront WM vs. komisjon* (EKL 2005, lk II-5897).

51 — Eespool viidatud kohtuotsus *Alliance One International ja Standard Commercial Tobacco vs. komisjon*, punkt 85 ja seal viidatud kohtupraktika.

106. Neljandaks tegi Üldkohus vigu nende kriteeriumide tõlgendamisel, mille alusel tuvastati, et maailmameistrivõistlused on ühiskonna jaoks väga tähtsad.

107. Kõigepealt tegi Üldkohus FIFA väitel vea seeläbi, et ta nõustus komisjoni tõdemusega, et maailmameistrivõistlused tervikuna vastavad kriteeriumile, mis puudutab nende „suurt vastukaja” Belgias ja Ühendkuningriigis, ning seeläbi, et tema hinnangul põhjendas komisjon seda tõdemust piisavalt ja nõuetekohaselt. Veel leiab ta seoses otsuse 2007/730 põhjenduses 16 ja otsuse 2007/730 põhjenduses 18 mainitud teise kriteeriumiga, et Üldkohus esitas põhjenduse, mida komisjon ei olnud esitanud, selleks et põhistada oma seisukohta, mille kohaselt maailmameistrivõistlusi on alati tervikuna tasuta telekanalites üle kantud. Viimaseks leiab FIFA, et Üldkohus tegi vea, nõustudes komisjoni järeldusega, et kriteerium, mis puudutab maailmameistrivõistluste „tavamängude” suurt vaatajaarvu, on täidetud ning asudes seisukohale, et komisjon põhjendas oma järeldust piisavalt.

108. Esiteks tuleb seoses väidetavat põhjenduse puudumist käsitleva etteheitega märkida, et eespool viidatud kohtuasja T-385/07: FIFA vs. komisjon menetluses esimeses kohtuastmes esitatud kuuenda väite raames, mis käsitles põhjenduse puudumist vaidlusaluses otsuses, tõi FIFA välja, et puudub teave nende andmete laadi kohta, millest otsuse 2007/479 vastuvõtmisel lähtuti. On küll tõsi, et Üldkohus ei andnud eespool viidatud kohtuotsuse T-385/07: FIFA vs. komisjon eraldi vastust seoses andmetega, mida komisjon peab arvesse võtma. Samas ta ei pidanudki seda tegema, kuna ta selgitas oma põhjendust õiguslikult piisavalt ja tugines sellele väitele ammendava vastuse andmiseks selle kohtuotsuse punktides 68–74 esitatud arutluskäigule. See esimene etteheide on seega põhjendamatu.

109. Mis puudutab eespool viidatud kohtuotsust T-68/08: FIFA vs. komisjon, siis FIFA märkis esimeses kohtuastmes esitatud esimese väite raames, et komisjon oleks otsuse 2007/730 vastuvõtmisel pidanud arvestama kõiki asjaolusid, nagu eeskätt 1998.–2002. ja 2006. aasta maailmameistrivõistluste vaatajaarvu ning komisjoni ja Ühendkuningriigi ametiasutuste vahel 2006. aasta augustist kuni 2007. aasta veebruarini toimunud kirjavahetuse sisu. Märgin sellega seoses, et pärast seda, kui Üldkohus oli muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a õige tõlgenduse alusel eespool viidatud kohtuotsuse T-68/08: FIFA vs. komisjon, punktides 67–72 analüüsinud otsuse 2007/730 põhjendust, vastas ta neile väidetele oma otsuse punktides 74 ja 75. Seda tehes tuletas ta õiged õiguslikud järeldused tõdemusest, et otsuse 2007/730 põhjendus on piisav, leides, et komisjonile ei saa niisiis ette heita, et ta ei hõlmanud rohkem asjaolusid, sealhulgas neid, mis liikmesriigi loendi koostamise hetkel ei esinenud. Seda väidet tuleb niisiis pidada põhjendamatuks.

110. Seoses teise etteheitega tuleb märkida, et olles eespool viidatud kohtuotsuse T-385/07: FIFA vs. komisjon punktis 71 andnud õige tõlgenduse direktiivi 97/36 põhjendusele 18, esitas Üldkohus põhjendamiskohustust käsitlevat kohtupraktikat arvestades õiguslikult piisavalt argumendid, mille tõttu FIFA-l oli olnud võimalus selgitada välja põhjendus, mille alusel komisjon kiitis heaks maailmameistrivõistluste kõigi mängude kandmise Belgia Kuningriigi loendisse. Seda tehes täitis Üldkohus nõuetekohaselt kohtuliku kontrolli ja põhjendamise kohustuse. Samuti täitis Üldkohus kohtuliku kontrolli ja põhjendamise eespool viidatud kohtuotsuse T-68/08: FIFA vs. komisjon punktides 69–72 seoses direktiivi 97/36 põhjenduse 18 tõlgendamisega. See etteheide tuleb niisiis lugeda põhjendamatuks.

111. Seoses kolmanda etteheitega tuleb esiteks nentida, et kuna FIFA on samamoodi nagu esimeses kohtuastmes eespool viidatud kohtuotsuses T-385/07: FIFA vs. komisjon jätnud tõstatamata liikmesriikide praktika võrreldavuse küsimuse – seda tulnuks teha üksikasjalikult ja täpse etteheite abil –, et analüüsida muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a alusel vastu võetud otsuste seaduslikkust, siis ei saa ta õiguspäraselt väita, et Üldkohus on selles osas teinud vea. Teiseks märgin, et Üldkohus on eespool viidatud kohtuotsuse T-68/08: FIFA vs. komisjon punktis 133 täielikult vastanud FIFA argumendile, mis oli seotud väitega, et komisjon ei võtnud arvesse asjaolu, et teised liikmesriigid on

oma loenditesse kandnud peamiselt maailmameistrivõistluste „tippmänge”. Arvestades suurt tegutsemisruumi, mis liikmesriikidel on oma loendite koostamisel, tuleb igal juhul tagasi lükata argumendid, mis tulenevad teiste liikmesriikide praktika võrreldavusest. Seetõttu on see etteheide põhjendamatu.

112. Seoses neljanda etteheitega, mis puudutab suurt vastukaja käsitleva kriteeriumi tõlgendamist Üldkohtu poolt, teleülekannete küsimuse ning „tavamängude” suure vaatajaarvuga seotud kriteeriumi analüüsiga tuleb tõdeda, et oma väitega kritiseerib FIFA seda osa vaidlustatud kohtuotsuste põhjendusest, mille osas mulle näib, et Üldkohus on selle esitanud täiendavalt. Üldkohus on muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a lõike 1 rikkumisest tuleneva väite tagasilükkamisel nimelt lähtunud arutluskäigust, mis peamiselt on esitatud eespool viidatud kohtuotsuse T-385/07: FIFA vs. komisjon punktides 94–100 ja 117–119 ning eespool viidatud kohtuotsuse T-68/08: FIFA vs. komisjon punktides 112–118. Seetõttu tuleb need FIFA etteheited tulemusetuse või igal juhul vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata, kuna need puudutavad Üldkohtu hinnatud faktilisi asjaolusid, mille moonutamist FIFA ei ole tõendanud.

113. Eelnevat arvestades tuleb teine väide kohtuasjas C-204/11 P ja kolmas väide kohtuasjas C-205/11 P osaliselt põhjendamatu, osaliselt vastuvõetamatuse ja osaliselt tulemusetuse tõttu tagasi lükata.

C. Kolmanda väite esimene ja teine osa kohtuasjas C-204/11 P ja neljanda väite esimene ja kolmas osa kohtuasjas C-205/11 P

114. Kolmanda väite esimese osaga kohtuasjas C-204/11 P ja neljanda väite esimese osaga kohtuasjas C-205/11 P heidab FIFA Üldkohtule ette, et viimane on teinud vea asjaomaste siseriiklike meetmetega teenuste osutamise vabadusele ja asutamisevabadusele seatud piirangute proportsionaalsuse hindamisel. Ta väidab nimelt, et niisuguste piirangute hindamine on komisjoni, mitte Üldkohtu ülesanne.

115. Seejärel leiab ta, et Üldkohus tegi vea, järeldades, et eesmärk tagada avalikkusele laialdane juurdepääs ühiskonnas väga tähtsate sündmuste teleülekannetele ja eesmärk kaitsta teabe saamise õigust õigustavad otsustega 2007/479 ja 2007/730 seatud piiranguid. Üldsuse laialdane juurdepääs ei tähenda piiramatut juurdepääsu. Pealegi ei saa komisjon teostada piiratud kontrolli talle teatatud meetmete kooskõla üle liidu õigusega. Üldkohus oleks pidanud asuma seisukohale, et komisjon oleks pidanud läbi viima „süvitsi” kontrollimise ja „põhjaliku analüüsi”, nagu näevad ette eespool viidatud kohtuotsuses *Infront WM vs. komisjon* esitatud nõuded.

116. Viimaseks leiab ta, et Üldkohus tuvastas valesti, et komisjon põhjendas piisavalt oma järeldust, mis puudutab teenuste osutamise vabadusele seatud piirangute proportsionaalsust.

117. Kolmanda väite teise osaga kohtuasjas C-204/11 P ja neljanda väite teise osaga kohtuasjas C-205/11 P väidab FIFA, et Üldkohus oleks pidanud tegema järelduse, et kuna komisjon ei arvestanud omandiõigusele otsustega 2007/479 ja 2007/730 seatud piiranguid, siis rikkus ta muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a lõiget 2 ja aluslepingut. Lisaks tegi Üldkohus vea, leides, et FIFA omandiõigusele seatud piirangud olid taotletava eesmärgi saavutamise seisukohalt proportsionaalsed.

118. Viimaseks, neljanda väite kolmanda osaga kohtuasjas C-205/11 P heidab FIFA Üldkohtule ette õigusnormi rikkumisi konkurentsieeskirjade analüüsimisel. Esiteks tegi Üldkohus vea, leides, et komisjon ei pidanudki tegema tehtust põhjalikumalt analüüsi. Teiseks heidab FIFA Üldkohtule ette, et viimane tuvastas, et meetmed, millest Ühendkuningriik teatas, ei andnud BBC-le ja ITV-le eriõigusi ELTL artikli 106 lõike 1 tähenduses. See tuvastamine toimus puhtalt formaalsete ja teoreetiliste kaalutluste alusel.

119. Kõigepealt märgin, et enamiku käesolevate etteheidete raames esitatud väidetest võib põhjendamatus tõttu tagasi lükata lähtuvalt muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a tõlgendamist käsitlevatest kaalutlustest, mis on toodud käesoleva ettepaneku punktides 14–25.

120. Nimelt kohaldas Üldkohus eespool viidatud kohtuotsustes T-385/07 ja T-68/08: FIFA vs. komisjon muudetud direktiivi 89/552 artiklit 3a nõuetekohaselt, leides, et liikmesriikidel on loendi koostamisel suur tegutsemisruum, nii et komisjonil muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a alusel lasuv kontrollkohustus on piiratud. Üldkohus tuletas nõuetekohaselt sellest tõdemusest õiguslikud järeldused eelkõige eespool viidatud kohtuotsuse T-358/07: FIFA vs. komisjon punktides 52, 73, 74 ja 114 ja 115 ning eespool viidatud kohtuotsuse T-68/08: FIFA vs. komisjon punktides 48, 71–76 ja 112.

121. Lisaks, arvestades käesoleva ettepaneku punktides 26 ja 27 esitatud argumente piiratud kontrolli kohta, mida Üldkohus teostab muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a alusel tehtud komisjoni otsuste üle, ei saa Üldkohus selles osas asuda komisjoni asemele. Seetõttu peab ka tema kontroll jääma piiratuks.

122. Teiseks, seoses liikmesriikide loendite proportsionaalsuse hindamisega komisjoni poolt möönan, et otsuste 2007/730 ja 2007/479 põhjendus võib selles osas esmapilgul näida pealiskaudne. Võttes aga arvesse käesoleva ettepaneku punktides 28–32 öeldut, nimelt et kuna liidu seadusandja oli juba kaalunud huve, mis võivad tulla mängu proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamisel põhivabadustele seatavatele piirangute suhtes, tuleb komisjoni ülesannet pidada täiendavaks ja paratamatult piiratuks, arvestades muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a alusel teostatava kontrolli ulatust.

123. Laiemalt võttes leian, et muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a alusel vastuvõetud otsuste põhjendusi tuleb tõlgendada kogumis, et neid akte ei tükeldataks vastavalt igale sündmusele, mida asjaomane liikmesriik käsitab ühiskonna jaoks väga tähtsana. Niisiis on komisjonil õigus oma hinnangut kohandada, varieerides põhjenduste intensiivsust lähtuvalt käsitletavatest sündmustest. Näiteks võib direktiivi 97/36 põhjenduses 18 mainitud sündmuse käsitlev põhjendus olla lühike, ilma et tegemist oleks automaatse lähenemisega ja järgides seejuures hea halduse põhimõtet. Muude konkreetsete sündmuste puhul võib komisjon lisada rohkem detaile, tingimusel et ta peab kinni muudetud direktiivis 89/552 määratletud piiridest. Viimaseks, komisjoni otsuse põhjendus tervikuna peab olema piisav, et Üldkohus saaks teostada kohtulikku kontrolli, mis samuti peab jääma piiratuks.

124. Eelnevat arvestades kinnitas Üldkohus õigesti eespool viidatud kohtuotsuse T-385/07: FIFA vs. komisjon punktides 117–119 otsuse 2007/479 ja eespool viidatud kohtuotsuse T-68/08: FIFA vs. komisjon punktides 160–164 otsuse 2007/730 õiguspärasust.

125. Kolmandaks teen seoses omandiõiguse rikkumist käsitleva etteheitel käesoleva ettepaneku punktides 33–44 esitatud omandiõigust puudutavaid kaalutlusi arvestades ettepaneku lükata see etteheidete põhjendamatus tõttu tagasi.

126. Viimaseks, mis puudutab neljanda väite kolmandat osa kohtuasjas C-205/11 P, siis piisab sellest, kui tõdeda, et arvestades komisjonil muudetud direktiivi 89/552 artikli 3a alusel olevat tegutsemisruumi, on Üldkohus eespool viidatud kohtuotsuse T-68/08: FIFA vs. komisjon punktis 173 õigesti leidnud, et komisjon ei pidanud tegema põhjalikumat analüüsi kui see, mis ta tegi. Teiseks otsustas Üldkohus faktiliste asjaolude sõltumatu hindamise teel, lähtudes muudetud direktiivist 89/552, et eriõiguste andmise küsimust käesolevas asjas ei teki.

127. Kõike eelnevat arvestades teen ettepaneku lükata põhjendamatus tõttu tagasi kolmanda väite esimene ja teine osa kohtuasjas C-204/11 P ning neljanda väite esimene ja teine osa kohtuasjas C-205/11 P.

D. *Teine väide kohtuasjas C-205/11 P*

128. Selle väitega leiab FIFA, et Üldkohus on rikkunud õigusnormi, nõustudes komisjoni järeldusega, et maailmameistrivõistluste „tavamängude” kandmine Ühendkuningriigi loendisse toimus selge ja läbipaistva menetluse alusel. Täpsemalt väidab FIFA, et erinevalt sellest, mida otsustas Üldkohus, toob asjaolu, et teatavad ametiasutused või nõuandvad organid tegid oma ülesannete täitmise raames Ühendkuningriigi kultuuri, meedia ja spordi riigisekretärile ettepaneku kanda loendisse üksnes „tippmängud”, komisjoni jaoks kaasa kohustuse selgitada, miks riigisekretär ei teinud viga, asudes teistsugusele seisukohale. Ta lisab, et Üldkohus leidis vääralt, et komisjon võttis õiguspäraselt arvesse talle teatatud liikmesriigi loendi koostamise kuupäevast hilisemaid asjaolusid.

129. Märgin sellega seoses, et FIFA esitas argumentatsiooni, et Ühendkuningriigi loendi koostamise menetluse käigus rikuti selguse ja läbipaistvuse nõudeid, esimeses kohtuastmes esitatud teise väite raames. Üldkohus lükkas FIFA väited õiguspäraselt tagasi eespool viidatud kohtuotsuse T-68/08: FIFA vs. komisjon punktis 96, olles eelnevalt vastuseks komisjoni väidetavalt tehtud hindamisviga käsitlevale väitele sama kohtuotsuse punktides 84–89 korrektselt tõlgendanud muudetud direktiivi 89/552 artiklit 3a. Juhin tähelepanu asjaolule, et muudetud direktiivi 89/552 artikkel 3a ei näe ette mingit konsulteerimiskohustust, mida liikmesriikide ametiasutused või ka komisjon peaksid täitma. Seega ei ole liikmesriigi loendite koostamise käigus väljendatud arvamused liikmesriikide ametiasutustele ja komisjonile siduvad ning viimased ei pea neile esitatud märkustele individuaalselt vastama. Seega ei ole see väide põhjendatud.

VI. Ettepanek

130. Kokkuvõttes teen Euroopa Kohtule ettepaneku langetada järgmine otsus:

- Jätta apellatsioonkaebus kohtuasjas C-201/11 P rahuldamata. Jätta Euroopa Liidu Kohtu kodukorra artikli 138 alusel UEFA kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja Euroopa Komisjonil seoses käesoleva apellatsioonimenetlusega tekkinud kohtukulud.
- Jätta apellatsioonkaebus kohtuasjas C-204/11 P rahuldamata. Jätta Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 alusel FIFA kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja Euroopa Komisjonil seoses käesoleva apellatsioonimenetlusega tekkinud kohtukulud.
- Jätta apellatsioonkaebus kohtuasjas C-205/11 P rahuldamata. Jätta Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 alusel FIFA kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja Euroopa Komisjonil seoses käesoleva apellatsioonimenetlusega tekkinud kohtukulud.
- Jätta Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ja Belgia Kuningriigi kohtukulud vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 140 nende enda kanda.